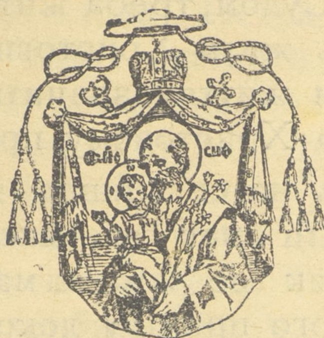
РІК 1934. Січень-Лютий Ч. I.

ПЕРЕМИСЬКІ ЕПАРХІЯЛЬНІ ВІДОМОСТИ

ЙОСАФАТ КОЦИЛОВСЬКИЙ

БОЖОЮ МИЛІСТЮ І БЛАГОСЛОВЕННЯМ СВ. АПОСТОЛЬСЬКОГО ПРЕСТОЛА

ЕПИСКОП

ПЕРЕМИСЬКИЙ, САМБІРСЬКИЙ І СЯНІЦЬКИЙ

ВСЕЧЕСНОМУ ДУХОВЕНСТВУ Й ВІРНИМ ЕПАРХІЇ МИР В ГОСПОДІ І АРХІЄРЕЙСЬКЕ БЛАГОСЛОВЕННЯ!

Вірний християнин католик згадуючи про свою Церкву, називає її звичайно „матірю". Сим способом він визнає, що Церква опікуєся вірними як добра мати своєю дитиною, що вона веде своїх діточок дорогою визначеною їй через Ісуса Христа, щоби довести всіх до вічного щастя в небі.

Є однак час в році, в котрім ся наша добра Мати в особливійший спосіб заохочує своїх дітей до розважань над сим їх найвисшим призначенням. Таким часом є час Великого Посту. В сім часі св. Мати Церква взиває нас, щоби ми покинули забави, танці, щоби усунулися від розривок і утіх, а місто сего щоби ми увійшли в себе, посвятили більше часу на молитву і покуту, щоби всьо що ми дотепер зробили злого, направили через очищення душі від гріхів у св. Сповіді, та щоби через тіснійшу злуку з Богом в св. Причастю зачали вже раз рішучо жити праведно так, щоби ми кождої хвилинки готові були станути без страху перед Божий Суд.

Щоби бути завсігди готовим здати рахунок зі свого життя перед Божим Судом, треба жити Христовим життям.

А що се значить жити Христовим життям?

Жити Христовим життям значить жити по приписам Христової науки і по Христовому примірі!

Христос Господь на се зійшов до нас з неба, щоби своєю наукою навчити нас як маємо жити, а приміром своїм показати нам, як се життя має виглядати. Ми сеї Христової науки і Його приміру доконче потребували, бо без них ми ще й дотепер булиби лишилися в гріхах і поганстві. Тепер однак ми вже щасливі, бо маючи сю науку і примір Христа, ми маємо ключ до неба, бо знаємо вже дорогу, якою треба іти, щоби дійти до вічного щастя. Хтоби отже, дорогі Браття, сю Христову науку легковажив і хтоби сего приміру життя даного нам Сином Божим не принимав, сей відкидавби від себе Божий провід, сей відтручувавби від себе Божу руку, яка веде його до спасення. Для такого чоловіка не булоби ратунку, бо поза Христом і Його наукою нема для чоловіка другого Спасителя: *ність бо іного імене под небесем, данного в человіціх, о немже подобает спастися нам* [1], — нема під небом нікого крім Христа, через котрого ми моглиби спастися. Держіться отже, дорогі Браття, сильно сеї Божої руки! Позвольте, щоби вона провадила вас через життя і будьте певні, що вона доведе вас до вічного щастя.

Ся Божа рука се Божа наука, се правди нашої св. віри, що освічують нам дорогу нашого життя. Без тої Божої науки, котру вірою держимо, чоловік є несталий, подібний радше до тростини, котру вітер нагинає [2] в сю сторону, в котру хоче. Лишень Христова наука дає нам силу бути витревалими в добрім, бути характерними християнами і не даватися несовісним людям зводити на манівці. Стережіться таких людей. Знаєте добре, що сьогодня волочаться всюди по світі люди, які торгують вірою і релігією. Всі вони вмовляють у легковірних, що наука яку голосять, то наука Христова, щоби в сей спосіб заманити їх в свої сіти. Стережіться їх і не принимайте від них ні жадної науки, ні жадних книжочок, бо ті люди не мають Божого післанництва до голошення науки Христової.

---

[1]) Діян. Ап. 4. 12. — [2]) Мт. 11. 7.

Христову науку має право голосити лишень Христова Церква, котру Христос сам оснував і котрої Головою Він сам назначив св. Апостола Петра і Його Наслідників. Стережіться їх, щоби через підшепти ворогів ви не захиталися у вірі, яка є найбільшим скарбом християнської душі.

Жийте Христовим життям і тому жийте вірою, бо вона дає нам право називати себе учениками Христовими. Будьте вірними учениками Ісуса Христа і не стидайтеся за Його Божу науку часом дещо й потерпіти, а Він Суддя живих і мертвих, зробить вас за се колись учасниками тої слави в небі, в якій Він сам царствує, бо він сказав: *іже ісповість мя пред человіки, ісповім его і аз пред Отцем моїм іже на небесіх*[1]*)*.

Жийте Христовим життєм і тому будьте добрими християнами католиками. Уважайте собі за найвисше щастє і за найбільшу честь належати до католицької, се є вселенської, соборної Церкви, котра одинока є тим кораблем, що нас безпечно везе через розбурхане море нашого життя до щасливої пристані вічного щастя.

Любіть сю св. Матір Церкву, до котрої належимо а котрої Головою є Папа Римський, бо се одинока правдива Христова Обручниця. Вона одинока мимо тільки противностей і переслідувань, від часів Христових до нинішного дня так уважно зберігає ненарушену скарбницю всіх правд віри, що їх Христос передав їй до перехования і голошення народам. Се є та одинока правдива Христова Церква, до котрої належали Христові Апостоли, котрою правив св. Климентій Папа, до котрої належав св. Ігнатій Антіохійський, св. Василій Великий, Григорій Богослов, Йоан Золотоустий і другі святі Вітці в часах, коли ще ні схизми не було, ні тих сект, що сьогодня роздирають її світлу ризу і засівають в серця людські зерно неправди і ненависти.

Жийте Христовим життям, і тому любіть сю Церкву цілою душею, всіми мислями своїми, всіми силами своїми, бо се є ся Богом нам дана Мати, про котру говорить св. Павло що: *Христос возлюбив церков і себе передаде за ню, да освятит ю... да будет свята і непорочна*[2]). се є та
да освятит ю... да будет свята і непорочна[2]); се є та
Церква, котру Христос полюбив і помер за неї на хресті,

---

[1]) Мт. 10, 33. — [2]) Єф. 5. 52...

щоби її освятити... щоби вона була свята непорочна. Се є та Церква, *юже* Христос *стяза своею кровію*[1], — котру Христос купив на хресті ціною своєї Крови!

Любіть сю Церкву, дорогі Браття, а зокрема любіть сю Божу установу в Христовій Церкві, якою є уряд Її Верховного Пастиря, Папи Римського. Держіться сильно сеї Божої установи, бо без неї нема Христової Церкви тут на землі. Колись, коли сей видимий світ перестане істнувати, коли вже на світі не буде людей, бо всі перейдуть до вічности, тоді Христос Господь не буде уживати Папи Римського до того, щоби рядити людьми; але доки є люди на світі, доти Ісус Христос рядить і рядити буде ними через видимого чоловіка, через Папу Римського, котрому дає свою Божу власть учити всіх людий на світі і вести їх до вічного щастя.

Жийте Христовим життям і тому не приставайте з людьми, що не визнають католицької віри. Св. Апостол Павло перестерігає свого ученика Тита: *Єретіка человіка... отрицайся*[2]), — чоловіка єретика уникай; а св. Йоан Богослов ще виразніше звертає на се увагу, коли в своїм другім листі каже: *аще хто приходит к вам і сего ученія* (*Христова*) *не приносит, не пріемлите его в дом і радоватися ему не глаголите. Глаголяй бо ему радоватися, сообщается ділом его злим*[3]), — хто приходить до вас і тої науки (Христової) не приносить, того не приймайте до дому і не поздоровляйте. Бо хто поздоровляє його, стаєся учасником його злих учинків. Любов ближнього наказує нам любити навіть і найбільших ворогів Церкви і наказує нам молитися за них, але рівночасно наказує нам уникати близьких приязних з ними зносин. Поступаючи інакше виставляємо себе на небезпеку, що Господь Бог відмовить нам тоді своєї опіки, і що підемо й ми за їх безбожною наукою. *Любяй бідство впадет в не*[4]). хто любить покусу, — каже Дух св., — впаде в покусі; ось який грізний Божий засуд. Бо безвірство і безбожність, то так як зараза. Діткнися зараженого чоловіка, возьми до їди лишень його ложку, а вже й сам заразишся. Таксамо і з безбожними людьми; поговори лишень з ними, а вже й сам поволи безбожним станеш.

---

[1]) Діян. Ап. 20. 28. — [2]) Тіт. 3. 10. — [3]) II. Й. 10—11. — [4]) Прем. Іс. С. Сір. 3. 25.

А не говоріть так, як неодин нерозумний каже: »Та я хочу з ним поговорити щоби його навернути; я се роблю в добрім наміренню, для добра його душі«. Так говорити то дуже немудро, а ще немудрійше так зробити як говориш. Бо те, що говориш, то твоє, а те що »впадеш«, то слово Боже. Памятай що впадеш, бо се Дух Святий сказав; а при словах св. Духа твоє слово пусте. От ліпше зробиш, коли хочеш навернути заблудшого, як за нього щиро помолишся, як за нього підиймешся якого терпіння і пожертвуєш се терпіння за його навернення! Памятай, що тоді сто разів ліпше зробиш.

Ох! те терпіння! Якато велика вартість нашого терпіння перед Богом! Як хочете, дорогі Браття, жити Христовим життям, мусите наслідувати Ісуса Христа в терпінню. Бо життя Ісуса Христа було постійним хрестом і мучеництвом!

Не бійтеся терпіння. В терпінню найлегше наслідувати Ісуса Христа! Хто любить правдиво Ісуса Христа, той носить завсігди в серцю бажання для Ісуса Христа щось потерпіти. Якенебудь трафиться йому терпіння, він має завсігди на устах слова: »Ісусе! прийми се терпіння на Твою більшу славу!« або слова: »се для Тебе, Ісусе!« Св. Павло Апостол, що дав нам взір, як маємо наслідувати Ісуса Христа, повтаряв часто сі слова: „*Мні же да не будет хвалитися токмо о кресті Господа Нашего Ісуса Христа!*[1]) Я не хочу хвалитися, як лишень хрестом Господа Н. І. Христа! Дорогі Браття! Чи чуєте ті слова? А чи розумієте їх? Св. Павло каже, що він не хоче іншої слави, лиш славу яку чоловікови дає хрест! Ні гроша не хоче, ні маєтків, ні почестей ні в людий ні в Бога, ні знання, ні мудрости, ні нічого не хоче, бо все те уважає — як він се сказав в листі до Филипійців — *за умети бити*[2]), все те уважає за сміттє, в порівнанню до хреста, на котрім він жив розпятий для світа і котрим світ був розпятий для нього[3]).

Якби Господь Бог дав всім разом моїм Епархіянам тисячну частину тої любови Христа Спасителя, що її мав св. Павло, я мігби бути спокійним за спасення моеї душі; — така вона велика була ся любов його, така горяча, та-

[1]) Гал. 6. 14. — [2]) 3. 8. — [3]) Гал. 6. 14.

ка палка, така безкорисна, така Богу мила. Вчіться, дорогі Браття, сеї любови від св. Апостола Павла. Христос подасть вам до сего свою Божу ласку, св. Павло поможе вам в тому своїм могучим заступиництвом, всі Святі в небі заопікуються вами, — лишень ви, самі з себе, рішіться бути любителями хреста Христового.

Нехай сей Великий Піст буде для всіх вас школою любови хреста Господнього. Це мала на цілі св. наша Мати Церква, коли установляла Великий Піст. Ідім всі за її бажанням. Нехай неділя Хрестопоклонна, Поклони та Страстний Великий Тиждень будуть для вас особливійшими празниками в сім Великім Пості. Постановім собі при кінці цего ювілейного року Відкуплення людського роду не нарікати на будуче на терпіння, не втікати від нього, радо приймати хрест з рук Божих і любити його, а при кождім поклоні в церкві при співі: „Претерпівий за нас страсти, Ісусе Христе, Сине Божий, помилуй нас“, поновляймо сю нашу постанову. Приступаймо з сею постановою до св. Великодної Сповіди та Великоднього св. Причастя, а Ісус Христос, який лишень сего бажає, щоби ви через любов до Його хреста дали доказ, що Його любите, стане напевно для кождого з вас запорукою щастя тут на світі і на цілу вічність.

Благодать Господа Нашого Ісуса Христа, любов Бога Отця і всі дари св. Духа, нехай спливують на всіх вас! Амінь.

Дано в Перемишлі в неділю о Митарі і фарисеї 1934 р.

† ЙОСАФАТ, Епп.

Поручається Всеч. ОО. Душпастирям відчитати вірним повисший пастирський лист замість проповіди підчас Служби Божої в неділю Сиропустну там, де Всеч. Отці Душпастирі відправляти будуть, а в других церквах в слідуючі найблизші неділі.

† ЙОСАФАТ, Епп.

Ч. 102. — В справі 12-ої річниці вибору Папи Пія XI.

В лютні ц. р. припадає 12-літна річниця вибору і коронації Папи Пія XI.

З особлившою радістю повинні ми обходити сю річницю, щоби подякувати Господу Богу за се, що в нинішних тяжких часах, коли то з усіх боків ударяють на св. Церкву страшні филі большевизму, ріжних сект і невірства та безбожности, дав їй такого світлого Керманича, що його цілий світ подивляє як чоловіка глубоко ученого і мужного та рішучого оборонця засад св. віри і моральности та прилюдного ладу.

У виду сего поручаємо Всч. ОО. Душпастирам і Катехитам, щоби в понеділок дня 12. лютня с. р. як в день коронації Святішого Вітця зглядно в один з найблизших двох святочних днів, відправили благодарну Службу Божу і в часі сеї Служби Божої виголосили проповідь про значіння Папства підчеркуючи в ній особливші успіхи і благословення оголошеного Святішим Вітцем Ювилейного Року.

По Службі Божій належить відспівати „Тебе Бога хвалим", перед виставленими Найсв. Тайнами і поблагословити Ними вірних.

Перед тим належить нарід приготовити на се Свято заохотити його до численного принимання св. Тайн в намíренні св. Вітця.

Дуже вказаним булоби в день сего Свята устроїти інші торжества на честь св. Вітця.

Ч. 551. — Розпорядок на час постів в р. 1934 згл. до Вел. Посту в р. 1935.

Що до захований постів обовязують постанови львівського провінц. Собора з р. 1891. (титул XI. ст. 240 О постах).

Де однак заходилаби потреба розрішення, уділяємо Всч. ОО. Душпастирям, Катехитам і Сповідникам власть по совісним провіренні причин розрішати від посту, з виїмком пятниць.

Особи користаючі з розрішення мають відмовляти приписані Синодом молитви.

Час пасхальний треває у нашій церковній провінції

від понеділка І. Седмиці В. Поста аж до Празника Вознесення Г. Н. Іс. Христа.

Всч. ОО. Душпастирі і Катехити доложать усіх старань, щоби як найлучше приготовили вірних до достойного приняття св. Тайн і дадуть їм нагоду висповідатися перед чужим священиком запрошуючи від часу до часу сусідних священиків до слухання сповіди своїх вірних. Перед кождим таким прибуттям чужого священика належить повідомити вірних в попередну неділю згл. свято.

На цілий час пасхальний уділяємо всім ОО. Сповідникам власть розрішати від гріхів задержаних в Перемиській Епархії і від цензур задержаних Епископові самим правом.

Вкінці пригадуємо, що всі ОО. Сповідники в Нашій Епархії і на дальше мають власть привертати каючимся утрачене право petendi debitum conjugale (Перем. Епарх. Відомости з р. 1930 ч. III ст. 56).

Основування Ґенерального Інституту Католицької Акції.

Всечесному Духовенству й Вірним Мир і Архієрейське Благословення!

Для успішного введення в життя завдань Католицької Акції в цілій Нашій Галицькій Церковній Провінції, Українські Галицькі Епископи грамотою з дня 1. грудня 1933. по думці 5. арт. Конституційного Статуту К. А. для гр. кат. Галицької Церковної Провінції створили Ґенеральний Інститут К. А. у Львові, який має характер правної церковної особи по думці кан. 1489. КПК і арт. XVI. Конкордату.

Завданням Ґенерального Інституту К. А. як Централі, К. А. у Львові буде — кермувати Католицькою Акцією на терені цілої нашої Галицької Церковної Провінції, себто у всіх трьох наших Галицьких Епархіах — по думці арт. 5—10 Конституційного Статуту, затвердженого Галицьким гр. кат. Епископатом дня 3. січня 1931 р. В своїй внутрішній діяльности Ґенеральний Інститут К. А. буде кермуватися правильником, долученим до Конституційного Статуту.

На пропозицію Комісії Нашого Епископату для справ К. А. і волею Нас всіх Епископів Ординаріїв іменовано на протяг трьох літ

а) Президентом Ґенерального Інституту К. А. ВП. Дра Маркіяна Дзеровича — лікаря у Львові,

б). Директором Ґен. Інст. К. А. ВП. Романа Гайдука — редактора час, „Правда“ у Львові.

в). Ґенеральним Церковним Асистентом — Преосв. Кир. Івана, Епископа — Помічника Львівського.

Рівночасно ділимося з Всч. Духовенством вісткою, що і в Нашій Епархії вже в найблищому часі буде створений по думці 12. арт. Конституційного Статуту Епархіяльний Інститут Кат. Акції, а по думці 19. арт. тогож статуту буде установлена також Деканальна і Парохіяльна Кат. Акція.

По канонічнім установленю Кат. Акції в Нашій Епархії назначимо рівнож делеґата Нашої Епархії до ґенеральної Ради Кат. Акції у Львові.

Напечатані статути і правильники орґанізації Кат. Акції в гр. кат. Провінції, в Нашій Епархії, по Деканатах і парохіях заподамо у свойому часі для Всч. Духовенства.

Подаючи се до відома Всч. Духовенства і Вірних поручаємо всім познайомитися належито з усіми вимогами К. Акції, щоби по основанню Епархіяльного Інституту в Нашій Епархії можна було негайно приступити до праці над введенням в наших парохіях духа цеї наймогутнішої в Христовій Церкві орґанізації.

Дано в Перемишлі дня 1. II. 1934.

† ЙОСАФАТ
Епп.

Ч. 664. — Про залагоджування спорів священиків поміж собою, з окрема наших священиків з духовенством католицьким других обрядів.

Навязуючи до тут. розпорядку поміщеного в „Епархіяльних Відомостях“ за лютий 1933 р. під Ч. 420 в справі становиска священика в світських установах і орґанізаціях, Еп. Ординаріят пригадує Всеч. Духовенстау, що є це незгідне з духом церковних канонів і ображуюче високий уряд священика, коли він виносить перед світських людей хочби найменшу справу недорозуміння з другим католицьлим священиком.

Такі недорозуміння згл. конфлікти будь загальнішої натури будь чисто особисті, якщо не дадуться поладнати безпосередно поміж обома сторонами ані за посередництвом других священиків належить звертати до Духовної Влади.

Не повинен бути судією поміж католицькими духовними світський чоловік ані ніяка світська установа бо — це ясно, що в таких випадках Церква терпить шкоду а вірні згіршення.

Те саме відноситься до випадків спору наших священиків з духовенством латинського обряду. На випадок заістновання спору, справу належить вести так, щоби вірні не терпіли згіршення з цього приводу. Нехай ці недорозуміння останугь поміж самими священиками а тяжші справи нехай вирішує Церковна Влада. Ходить головно про конфлікти на тлі обрядовім і на терені школи.

Ч. 51. Цінні видання з проповідничої література.

Поручається Всеч. Духовенству нові проповіди о. Петра Дзедзика, катихита у Львові п. з. **По думці Христової Євангелії — II. празничні науки“.** Ц на книжки виноснть 4·40 зл. Замовляти можна тільки у автора: Львів, ул. Пелчинська 39|I.

Проповіди о. Дзедзика короткі однак богаті змістом, спосіб викладу легкий і цікавий. Завдяки цим своїм прикметам головно популярности є вони дуже корисні.

Попередно видані **„Недільні Науки“** тогож автора можна набути по 10% зниженій ціні, а парохіяльні білліотики користають з 30% знижки.

Рівночасно звертається увагу Всеч. Духовенства на Проповіди о. Дра Тігамера Тота, професора гомілєтики на унів. в Будапешті, який має вже своє імя в проповідничій і католицькій виховній літературі. Появився в польськім перекладі „Декальог“ (Т. I-II) накладом о. Дра Фердинанда Махая в Кракові — Вавель.

Проповіди є довші однак кожда з них приковує слухачів численними прикладами, зачерпленими з нинішнього життя, актуальними питаннями та легким їх викладом. Книжка заосмотрена вступом про новочасне проповідництво.

Дуже велику вагу кладе автор на потребу приготовання священика до проповіди і подає ради, як це робити.

ХРОНІКА.

Іменовання.

Ч. 143. о. Винницький Роман, парох в Вороблику деканом Риманівським.

о. Кашубинський Іван, парох в Угринові деканом Варяжським.

о. Клюфас Іван, парох в Бонарівці деканом Коросняньським.

о. Лебедович Іван, парох в Бірчі деканом Бірчанським.

о. Матківський Василь, парох в Краківци деканом Краковецьким.

Ч. 552. о. Павлюк Матвій, парох в Боянці деканом Великомостенським.

Ч. 6266/33. о. Коленський Йосиф, парох в Телешниці сянній заступником декана Лютовиського.

Канонічну інституцію одержали:

Ч. 461. о. Банах Теодор — Доброгостів.
Ч. 462. о. Метик Юрій — Боратин.
Ч. 463. о. Коцюмака Роман — Либохора.
Ч. 464. о. Ярка Теодор — Полнятичі.
Ч. 466. о. Малко Теодор — Колодно.
Ч. 467. о. Бортник Тома — Макова.
Ч. 468. о. Городиський Михайло — Кропильники.

Завідательства одержали:

Ч. 459. о. Бобровський Микола — Чернево.
Ч. 460. о. Федевич Ілля — Маластів.

Померли:

о. Кузьмак Йосиф, парох в Гічві 13/12 1933.
о. Грабець Теодор, парох в Лупкові 13/1 1934.
о. Куцій Данило, парох в Грімні 30/І 1934.

Душі їх поручається молитвам Всч. Духовенства.

З гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль, дня 1. лютня 1934.

о. Микола Грицеляк
канцлер.

† ЙОСАФАТ
Епп.

Накладом гр. кат. Еп. Консисторії в Перемишлі.
Друкарня гр. кат. Капітули в Перемишлі.

II. ЧАСТЬ.

о. ОРСЬКИЙ ОНУФРИЙ.

Надзвичайний Ювилейний Рік
(2. IV. 1933. — 2. IV. 1934.)
а Католицька Акція.

Про Католицьку Акцію, що особливо теперішному Св. Вітцеви так глибоко лежить на серцю, вже в наших Епарх. Відомостях на тому місці (особливо в рр. 1930 і 1931) обширно писалося. За той недовгий час Кат. Акція переходила в цілім світі, теоритично й практично велику еволюцію. Завдяки многим ореченням Апост. Столиці і докладним студіям многих знатоків, набирає сьогодні Кат. Акція більше ясности й блеску та належитого розуміння її конечности.

Ся стаття, що її опираємо на науці Апост. Престола, а передовсім на праці О. Людвика Чіварді[1]), має на ціли і наше Духовенство близше заінтересувати і обзнакомити з Катол. Акцією та приготовити нас до праці при введенню її в життя вже в найблизшому часі.

Очевидно, що розміри одної навіть і довшої статті не дозволяють на вичерпуюче освітлення з усіх сторін сеї великої організації, що нею має бути Кат. Акція. Тим разом тільки загально еще раз пригадаємо 1) поняття Кат. Акції; скажемо кілька слів 2) про провід в К. А.; узглядним 3) становище пароха до К. А. та вкінци 4) начеркнемо плян подвоєння нашої душпастирської праці у Ювилейному Році у звязку з Кат. Акцією.

1. Еще про дефініцію Кат. Акції.

Від ряду літ говориться про К. А. Найважніша тут буде річ, ясно здати собі справу, чим властиво є К. А., щоби оминути блуду, що його поповняють ті, котрі К. Ак-

---

[1]) Пор. Ks Ludwik Civardi: „Podręcznik Akcji Katolickiej". I. Zasady. Poznań 1933. Ціна 6·50 зл.

цією зовуть всяку релігійну чи церковну працю а через то впроваджують велике замішання у властиве поняття К. А.

Клясичну, сьогодні вже всюди і всіми приняту дефініцію на нову по формі організацію, що носить свою технічну назву »Католицька Акція«, подав Св. Отець Пій XI. Вона звучить так: »К. А. є се співпраця світських людей в апостолуванню церковної Єрархії«. Сам Пій XI. сказав, що ту дефініцію подав Він »з розмислом і розвагою, а навіть, можна сказати, не без Божого натхніння«. (Промова до жін. мододі з К. А. в Італії, з дн. 19. III. 1927 р.) Іншим разом єще Він сам про сю дефініцію сказав: »В ній є лиш кілька слів, але вона обіймає много змісту, богато значіння, обіймає всьо, чого потрібно до дефініції К. А.« (Промова до провідників римської К. А., з дн. 19. IV. 1931 р.).

Ся дефініція обіймає іменно чотири складові части, що входять до поняття К. А., а то: а) Апостолування світських людей; б) Апостолування, що спомагає і підлягає церковній Єрархії; в) Апостолування зорганізоване та вкінці г) Найвисщу ціль К. А.

а) Апостолування світських людей. К. А. є найперше співпрацею в апостолуванню церковної Єрархії, отже є сама в собі правдивим апостолуваннєм, себто Божим післанництвом для вічного спасення душ. Се виразно потвердив Пій XI. словами: »К. А. не полягає тільки на журбі про свою особисту досконалість але також на плеканню правдивого апостолування«. (Лист до Кард. Бертрама „Quae nobis“ з дн. 18. XI. 1928 р.). Іншим разом сказав той сам Папа: »А. К. є журбою над власною душею і над душами ближних«. (Промова до жін. молоді в Італії з дн. 19. III. 1927. р.) К. А. є дальше апостолуваннєм світських людей, себто таких, що не є ані священиками ані монахами. Також і світський чоловік має в Церкві обовязок апостолування. Сей обовязок випливає з заповіди любови ближнього, наложеної на всіх людей. К. А. є тим євангельським виноградником (Мат. XX. 1—16.), що в нім всі робітники покликані до праці. Але і тут мають своє примінення слова: »Богато є покликаних а мало вибраних«. З огляду на безчисленні маси вірних, К. А. буде завсігди злукою тільки вибраних католиків.

б) К. А. є апостолуваннєм спомагаючим церковну Єрархію та її підляглим. К. А. є співпрацею світських людей в апостолуванню церковної Єрархії. В Церкві істнує отже два роди апостолування: церковної Єрархії та світських людей. Апостолування світських людей є частиною апостолування церковної Єрархії і то частиною спомагаючою.

Властивим апостолуваннєм є тільки апостолуваннє церк. Єрархії. Бо тільки апостолам віддав Іс. Христос потрійну владу: навчаючу, священичу і царську, а на тій потрійній владі полягає суть апостолування. Влада апостолів перейшла знова тільки на церк. Єрархію. В чім же полягає апостолуваннє вірних? Вірні можуть бути тільки співпрацівниками цер. Єрархії і тільки в тій співпраці полягає їх становище. Від цер. Єрархії вони цілковито залежать та мають в цілій повноті примінюватись до її розпорядків. З другої однак сторони, світські люди виконують також провід в К. А., щоби могли успішніше осягнути ціль К. А. Та сі останні слова заслугують на осібне обговорення, що ми й зробимо після подання дефініції К. А.

в) К. А. є зорґанізованим апостолуваннєм. Церк. Єрархія є орґанічною одиницею, проте своє апостолування розвиває вона в солідарній і зорганізованій формі. К. А. є знова співпрацею в апостолуванню церк. Єрархії, проте і вона мусить розвивати своє апостолування також в зорґанізованій формі. Церк. Єрархія юрисдикції (а про ню тут ходить) складається з Папи і Епископів. Тут треба еще додати і парохів, о скільки вони є відпоручниками Епископів. Длятого і К. А. буде мусіла всюди приймати такі форми орґанізації: Парохіяльна К. А., безпосередно зависима від парохів; Дієцезальна, безп. зависима від Епископа і Центральна, зависима від Папи згл. цілого Епископату даної провінції чи краю. То є головний нарис К. А. і під тим оглядом устрій К. А. буде однаковий всюди. Однак серед того головного нарису орґанізації, будуть мати своє місце многі побічні, змінні чинники, залежно від ріжних потреб і можливостей щодо часу і місця.

г) Головна ціль К. А. В дефініції К. А. поданій Пієм XI. міститься вже найвисша ціль К. А. Вона зміряє до того, до чого з уряду зміряє також і церк. Єрархія,

себто до переведення в життя слів Іс. Христа: »Нехай прийде Твоє Царство«. Се змагання Церкви до запровадження Христового Царства на землі виразив вже Пій X. у Своїй Енцикл. „E supremi apostolatus cathedra“ (4. X. 1903 р) словами св. Павла: „Instaurare omnia in Christo“ Енцик. „Il fermo proposito“ з дн. 11. VI. 1905 р. ті самі слова Пій X. проголосив як програму і клич вже і для К. А. Як клич Свойого Понтифікату проголосив знова Пій XI. слова: „Pax Christi in regno Christi“ і вони стали програмою у першій мірі для К. А. в її праці. Так по волі творців К. А. Пія X. і Пія XI. програмою К. А. а рівночасно її найвисшою ціллю має бути обнова християнського життя у всіх людей, у всіх ділянках їхнього життя, та всіми, можливими й гідними, середниками.

Так отже з дефініції К. А, що її подав Пій XI. випливає, що К. А., є правдивим апостолуваннєм світських людей, але се апостолуваннє є тільки спомагаючим апостолування цер. Єрархії та є її цілковито підчинене; К. А. є дальше зорганізованим апостолуваннєм та вкінци найвисшою ціллю К. А. є запровадженнє Христового царства на землі.

2. Провід в К. А.

(Потреби, користи й границі проводу світських людей в К. А).

З поданої дефеніції на докладніше обговорення заслугує особливо питання про провід світських людей. К. А. як спомагаюче апостолування світських людей, не моглаби осягнути своєї цілі, як що вона не посідалаби також і свойого власного проводу. Сей провід в А. К. мають виконувати таки самі світські люди при рівночасному однак підчиненню сего проводу світських людей проводові церк. Єрархії. В. А. К. є отже два проводи: церковний і світський, бо з однєї сторони К. А. є безпосередно зависимою від церк. Єрархії, з другоїж сторони вона посідає своїх світських провідників. Заходить дуже важне питання, якаж є звязь між тими двома проводами: церковним і світським. Заки дамо позитивну відповідь, ужиємо найперше для кращого зрозуміння порівнань. Возьмім під увагу будову якого небудь дому і з гори приймім, що до будови є готовий матеріял і гроші. Тоді до переведення в життя будови дому є конечні єще дві головні річи: плян

будови і його виконання. Плян виготовляє головний будівничий, інжінер; а його виконують робітники, мулярі. Але звичайні робітники мусять єще мати мулярського майстра, що їх працею кермувавби. Сей майстер мусить з одної сторони точно примінюватися до пляну будівничого, а з другої сторони і він також кермує тими, що виконують плян. Одним словом майстер сам підлягає будівничому, але і сам другими проводить.

Єще возьмім під увагу одну подібність, примір. війну. На чолі всего війська стоїть всегда начальний провід, ґенеральний штаб. Він приготовляє цілий плян війни. Сей плян переводять в життя провідники-офіцири, що своїх підвладних жовнірів ведуть до боротьби. Вони ними проводять і за них відповідають. Сі провідники з одної сторони підлягають начальному проводові, якого плян виконують, з другої знова сторони і вони кермують своїми відділами.

І се порівнання можна примінити до К. А. Вже у своїй першій Енцикл. „Ubi arcano Dei" порівнав Пій XI. К. А. до війська, що вирушає в святу боротьбу за Христову справу. Плян боротьби виготовляє церк. Єрархія, що держить верховний провід над сею мирною війною. Плян боротьби виконують старшини-офіцири, а ними в К. А. є світські люди. Вони також кермують жовнірами в К. А. хоч з другої сторони самі підлягають начальному проводові, себто церк. Єрархії.

Сі два порівнання (хоч і в недосконалий спосіб, як впрочім і всі порівнання) поясняють нам власне ту звязь, яка в А. К. заходить між церковним і світським проводом.

Як в будові дому чи провадженню війни, так і в К. А. є два проводи. Перший, се церк. Єрархія. Другий се світські люди. Перший провід є верховним, що виготовляє плян, другий є також правдивим проводом, який однак виконує плян першого проводу, однак рівночасно і сам проводить членами К. А.

Якщо обидва сі проводи є правдивими проводами, а не другий чистою формальністю першого, так вони повинні мати осібні круги свойого ділання, іншими словами, повинні вони обидва мати свою власну компетенцію у праці. Щож належить до компетенції церковного а що світського проводу?

До церковного проводу належить виготовляти пляни

А. К., до світського їх виконання. Церк. Єрархія держить висший провід в справах, що відносяться до теорії, себто до засад і норм розширювання Божого царства на землі в дусі науки Христа, бо вона одинока є найвисшим учителем і сторожем Христової науки. Світський провід кермує справами, що відносяться до практики, іншими словами, світський провід посідає виконавчу владу щодо засад і норм, намічених церк. Єрархією.

А чому віддала церк. Єрархія виконавчу владу в руки світських осіб, а не в руки священиків? Віддаючи керму А. К. в руки світських осіб, руководилася цер. Єрархія причинами, що випливають зі сути і цілі К. А. Суть А. К. полягає на апостолуванню, що свою діяльність проявляє на всі ділянки і всякими способами. А. К. не є стисло церковною орґанізацією, себто не має на цілі боронити самої тільки релігії. А дальше виходить церк. Єрархія еще з того слушного погляду. Якщо в А. К. будуть мати провід світські люди, так тоді проявлятимуть вони більший вплив на маси вірних. Світські люди, маючи провід у своїх руках, будуть рівночасно почуватися до відповідальности. Як що тільки сам священик взявби на себе провід а з ним відповідальність, так тоді певно позбавить себе успішної співпраці світських людей у наміреній праці.

Світський провід підпирає знова своїм становиском в К. А. осібний представник церк. Єрархії, яким є в деканаті з правила Декан, а в парохії парох. Він в орґанізації К. А. має свою назву: Церковний асистент. З тим переходимо до обговорення для нас душпастирів еще важнішого питання, себто яку ролю відгравати ме парох згл. декан в А. К.

3. Становище пароха до К. А.

Кождий парох у своїй парохії в орґанізації К. А. займатиме з правила уряд т. зв. Церковного Асистента. На основі § 19. »Конституційного статута Кат. Акції в галицькій провінції“, затвердженого на конференції гр. кат. Галицького Епископату у Львові дн. 3. І. 1931 р., парохіяльні Кат. Акції будуть кермуватися своїм правильником[1]).

---

[1]) Він вже є готовий. Можна його знайти в книжочці „Правда“ Ч. 18, виданій Мар. Тов-ом Молоді у Львові. Ціна з пересилкою 50 сот.

Перший параґраф сего правильника звучить: »Церковним Асистентом парохіяльної Кат. Акції є Парох, а тільки у виїмкових випадках інший священик, якого іменує Ординаріят«. Тому вже тепер лежить на кождім душпастиреві важкий обовязок, заздалегідь ознайомлюватися з К. А. взагалі[1]), а зі завданнєм церк. Асистента зокрема. Тут очевидно не треба зражуватися трудностями, що їх кождий в перших початках буде мусів переходити. Як доказ сего можна навести слова одного священика, що так прилюдно визнає всі трудности, що їх він вже сам перейшов. Ось його власні слова. »Я досвідчив у своїй нарохії і на своїй скірі, як небезпечною є річчу: »забиратися« до нової праці, до виконання нових завдань, про котрі ми не є докладно поучені. Qui ascendit sine labore, descendit sine honore. Сьогодні, дякувати Богу, можу без хвальби сказати, що на тему К. А. я »запустивбися« в розмову з кимнебудь. Але я в останніх літах перечитав всі важніші розправи з обсягу світського апостолування. А страшною була ся »мордовня«. Много разів кидав я книжки про К. А. на землю (я є великим санґвініком)... а раз навіть кинув об землю пастирський лист одного з Епископів (прошу дуже не гіршитися, бо зараз його підніс і на перепрошення поцілував). Що кілька днів робив я перерву в »студіях«, читав легші річи і по тижневи з відпочатим умом »забирався« на ново до тяжкої лектури на теми К. А.« Вкінци перепрошує сей парох, що він сам перехвалюється. Його ціль, подати такий досвід: »Я бажавби заявити ту незбиту, стару правду, що без основного знання нехай ні один з Всч. Отців не береться до засновування, а тим менше до провадження К. А«.[2])

А єще один, дуже знаменний факт з практики подає той сам душпастир. Пише, що він відбув навіть тижневий курс К. А. Коли він слухав викладів, здавалося йому, що всьо просте і ясне, як сонце. Коли всьо скінчилось, тоді доперва повстала в його голові більше замішання, як по викладах про молінізм і томізм. Колиж Епископ налягав,

---

[1]) Одним з найлучших до тепер виданих підручників є згаданий вже підручник: Ks. L. Civardi: „Podręcznik Akcji Katolickiej“, Poznań 1933. I. Том. Другий том щойно друкується. Вистарчить на разі тільки той один підручник добре перестудіювати.

[2]) Пор. „Uwagi proboszcza zapadłej wioski o Akcji kat.“ в орґані К. А. ‚Ruch katol.“ 1933 стор. 24—31.

щоби конечно заложити в парохії К. А., він запросив до себе одного господара, якого призначив на майбутнього голову К. А. в його парохії. Бажав його повчити про К. А. Цілу годину його поучував. Тоді з триюмфом забрав голос сей господар і так сказав: »Тепер вже, прошу отця каноніка, всьо розумію: К. А., то такі світські апостоли, що у всему слухають священиків«. »Та деж там, перебив йому парох, цілком противно. К. А. допускає прецінь світських людей до співпраці в апостолуванню Церкви«. »Ага, вже знаю«, підхопив господар. Тепер, коли Св. Отець і Епископи всюда засновують А. К. то вже не ми маємо слухати священиків, тільки священики у всьому нас мають слухати". І скоро покінчив сей парох сю першу приготовляючу конференцію з майбутнім головою К. А., бо, як признається, чув, що під його ногами валиться земля та що він готов цілком »засипатися«. По тій конференції стидався він два тижні показатися на очі між людей, бо певно про цілу історію розповів господар всім людям«[1]).

Певно такі самі трудности прийдеться пережити і кождому парохові. Щоби їх можна було перенести, вже тепер конечно мусимо ознайомлюватися з К. А. а у першій мірі вже тепер приготовлятися до нашого майбутнього завдання як Церковного Асистента.

Якіж завдання під тим оглядом стоять перед кождим душпастирем?

Сам Св. Отець Пій XI. наложив на парохів, як Церк. Асистентів такі три завдання: а) виховуваннє душі і совісти світських апостолів; б) бути Ангелом сторожем для членів К. А. і в) стати душею К. А.

а) Про перше завдання парохів, як Цер. Асистентів, себто про релігійне освідомлювання світських апостолів так говорить Пій XI.: »Ціллю великої діяльности Асистента є співпраця всякого роду, всяким способом, передовсім співпраця оперта на святости і прикладі, щоби покликати до життя спомагаючі сили апостолування т. є. світських людей, здібних до несення помочі апостолуванню Єрархії. В самій сути річи повинні Асистенти поставити собі за завдання, щоби виховувати світських апостолів«. (Лист до арґентинського Епископату з дня

---

[1]) Пор. „Ruch kat." 1933. Тамже.

4. II. 1931). Се перший, найважніший обовязок: релігійно виховувати, себто освідомлювати тих людей, що мають стати світськими апостолами. Церк. Асистент має бути апостолом апостолів.

б) Дальше має бути церк. Асистент Ангелом Сторожем для членів К. А. Він має на кождому кроці стерегти їх віри і обичаїв. Про то друге завдання так говорить Св. Отець, звертаючи увагу церк. Асистентів у першій мірі на молодь: „Післанництво церк. Асистента досконало представляє Архангел Рафаїл, котрого опіці небеса повірили молодого Товита. Як Архангел, так само і Церк. Асистенти, беруть на себе виховання і провадження молоді, і так як Він з любовою та безупинно поступають вслід за її кроками, слідять її порушення, є готові її боронити прикладом і радою, з очима зверненими до світла, памятаючи всегда на голос, котрий що хвилі і при кождій потребі гомонить їм зі Столиці правди, катедри св. Петра". (Промова до Церк. Асистентів муж. молоді дн. 25. XI. 1924 р.) Сі слова в особливший спосіб відносяться до опіки церк. Асистентів над молодю, бо вона є виставлена на більші небеспеки щодо віри і обичаїв. Але їх можна примінити і до всіх, бо і в дозрілому віці ті небезпеки не уступають. Всіх повинен душпастир стеречи і боронити, але се завдання повинен з особлившою чуйністю сповняти з огляду на тих, що мають стати його помічниками в розширюванню діла Відкуплення людського роду.

в) Третим завданням, що спочиває на раменах церк. Асистента, є вкінци обовязок стати душею організації А. К. Як душа оживляє людське тіло і кермує розумовими чинностями чоловіка, так і церк. Асистент має оживляти то збірне тіло, яким є організація К. А. І ту сторону завдання церк. Асистентів підчеркнув Пій XI., коли то Він сказав: »Катол. молодь буде такою, якою її зроблять церк. Асистенти". (Промова до Церк. Асистентів муж. молоді дн. 14. IX. 1925 р.) А до Італійського місячника „L'Assistente Ecclesiastico" спрямував Пій XI., такі слова: „А. К. говорить до кождого зі своїх Церк. Асистентів у звязку зі завданнєм, кождому з них повіреним: „В руку твоєю жребії мої". („В твоїх руках моя судьба". Пс. 30. 16). В тих словах Св. Отця є виражена вся гідність але рівночасно і вся відповідальність Церк. Асистентів. Від них

залежить рівень К. А. Вона буде такою, якою зробить її Церк. Асистент.

Ось се головні завдання що їх сам Св. Отець вкладає на рамена парохів, як Цер. Асистентів в К. А.

З тим переходимо до обговорення вже практичної справи, себто начеркнення пляну скріплення нашої душпастирської праці в Ювилейному Році.

4. Надзвичайний Ювилейний Рік а К. А.

Вправді у нас єще правно не впроваджено К. А. і ми душпастирі єще не є Церк. Асистентами, але важні завдання, що їх Св. Отець вложив на рамена Церк. Асистентів вже тепер можемо переводити в життя і в той спосіб приготовляти ґрунт під парохіяльну К. А. Понуку до сего повинен нам дати сьогорічний Ювилей, проголошений Пієм XI. з приводу памятки минулих 19. століть від хвилі Відкуплення людськоко роду Ісусом Христом. Всьо то, що становить напрямну лінію і найвисшу ціль К. А., стає також великим наказом для всіх католиків в Ювилейному Році. Ціль Ювилейного Року се реакція проти новочасного поганства, що чимраз більше підносить свою голову а розширення Христового царства та Його обильних плодів, що сплили на весь людський рід з хвилею Відкуплення. Ціль Ювилейного Року сходиться цілковито з ціллю К. А. Вже з того титулу ми душпастирі повинні розвинути більшу ревність, подвоїти наші змагання в напрямі освячення і припровадження також нашого українського народу до Христа-Відкупителя і в той спосіб якраз в Ювилейному Році поступити крок вперід у приготуванню наших парохій до переведення в життя самої К. А.

Якіж завдання стоять перед нами в Ювелейному Році? Тут ограничимося тільки до самого начерку пляну нашої праці. Виконання пляну залежатиме від рівня ревности самого душпастира і від ріжнородних обставин і потреб в поодиноких парохіях.

а) Першим завданням нашим в тім Святім Році буде, розвинути більшу релігійну діяльність на терені парохії, що буде рівночасно сильною основою приготування світських людей на апостолів. Поглиблення католицького освідомлення, утердження у внутрішному життю, впоювання засади в серцях вірних, що за судьбу Цер-

кви відповідають не тільки священики але і світські особи, ось се найблизша програма під оглядом релігійної діяльности.

б) Дальшим конечним завданням буде, розвинути діяльність в цїли піднесення рівня обичаїв. Тут знова велике й розлоге поле до праці. Дикі подружжа, бойкот нескромних строїв, невідповідні забави, що понижають людську гідність, дадуть нам нагоду до усунення неморальности в парохії.

в) Основаннє чи побільшеннє парохіяльних бібльотек, поширення доброї книжки й преси, відчити релігійного змісту, се знова широка нива нашої освітньої праці. Зерна сіяні душпастирем на тому полі віддадуть великі услуги пароховї також у приготуванню світських людей на апостолів.

г) Згадаємо тільки вкінци про найбільше пекуче в нинішних часах завданнє, яким є харитативна акція. Нею найскорше і найуспішніше зможемо позискати собі світських людей, бо христ. милосердє найбільше потягає людей до Бога.

Великими й певно понад наші людські сили є сі найголовніші але й найконечніші завдання. Але Христос-Відкупитель, що через Св. Отця і Нашого Епископа вкладає на нас Своє ярмо, з певністю допоможе нам його двигати. Особливша ласка, що її нам дає Христос в тім Ювилейнім Роцї доповнить з певністю то, чого не зможемо доконати нашими людськими силами.

Виповненнє тих завдань буде не тільли сповненнєм наших святих обовязків в Ювилейному Роцї, але воно буде рівночасно також і збираннєм та приготуваннєм матеріялу до будови К. А. Починаймо від малих річей, але до цїли змагаймо постійно, крок за кроком, спокійно і уважно. В безупинній, тихій, мозольній праці над відновою Христового Царства нехай нам просвічує сьогодні клич: **„Divinorum omnium divinissimum est, cooperari Deo in salutem animarum“.** (Слова Дионізія Ареопаг).
